

Reçetesiz İlaç Satışı

Ecz. Mahmut AKAN

Çok kere hekim arkadaşlarımla sohbet ederken eczanelerin reçetesiz satışlarından bunun tehlikelerinden yanlış ilaç vermelerinden haklı olarak yakınırlar. Ara sıra aynı konuda makaleler dizilir manşetler atılır.

İtiraf etmeli ki, Eczacılar diplome edilirken kendilerine kanat takılmaz, melek değildir bunlar. Her toplumda olduğu gibi sorum duygusu az kimseler eczacılar arasında da bulunabilir. Meslek karakteri yönünden haddi tecavüz veya benzetilerek yanlış ilaç verilmiş olması vakadır.

Hiç bir hasta, yetkili olmayan bir kimşenin tavsiyesi ile ilaç almaya razı olmaz. Buna mecbur olmanın pisişik ve ekonomik sebepleri vardır. Hastahane veya dispanser hekimi bir saatte 20-80 hastaya bakmak zorunda bırakılmıştır. 2-3 dakikalık muayene hastayı tatmin etmemekte. Paralı doktora da gücü yetmiyor. Durumu müsait olanlar için zaten mesele yoktur.

Eczacı için de dört başı mamur bir hekim reçetesi yapmak dururken bir saat dil dökerek 3 liralık bir şişe mide tozu satmak pek cazip değildir. Burada eczacının «Bitmez tükenmez para kazanmak hirsından» başka sebepler üzerine eğilmek lâzım gelir.

Geçen ay Vekâletin bir tamimini aldım. Sağlık Şurasının aldığı bir kararın dikkatle uygulanmasını emrediyor: Aminopyrinli ilaçları reçetesiz kullanmanın büyük mahzurları görüldüğünden hatta ölüm vakaları olabileceğinden bahisle terkinde pek az da olsa Aminopyrin bulunan müstahzarların zinhar reçetesiz verilmemesi, kanunî takibat yapılacağı v.s.

Yine bu tamimin yayımlandığı günlerde Bakanlığın ilgili masalarında Bakkallarda serbest satılabilecek 18 kalem ilâcın listesi tanzim edilmekte olduğunu öğreniyoruz ve gripinde 20 cgr. Aminopyrin vardır. Santonin partilleri bu listede yer almaktadır. Bu nasıl perhiz?

Vekâlet bakkala bu toleransı düşünürken, Şûranın eczacıya karşı bu telâşlı tutumu neden. Bunda 0.10 aminopyrinin insan öldürmesinden başka sebepler hatıra gelmekte.

İnsanı öldürse bile sorumlu tutulamayan yegâne aziz ve necip meslek sahibi hekim her reçeteyi yazarken o hastanın ilaç allerjisini uzun uzun tahlil edebilir mi? Bununla beraber elbette hastayı hekim muayene ve tedavi etmelidir, aksi dü-

şünülmaz. Fakat bir analjezik tableti eczacının vermesini bir cinayet olarak düşünmek te aşırı bir kıskançlık olmaz mı?

Bu günkü mevzuat eczacıyı her an suç işlemeğe zorlamaktadır. Basit bir öksürük şurubunu veremiyen bir eczacıya neden yüksek tahsil mecburiyeti konmuştur. Bu mesleğin hiç bir ilmi hüviyeti yoktur evet indikasyon koyup aubain digitalin vermiyelim fakat bir purinal verilmişse hemen literatür karıştırmak haksızlık olur.

Bu konuyu şöyle özetliyebiliriz: Hekim ve Eczacı kardeş teşekkülleri baş başa verip reçeteli ve reçetesiz satılacak ilaçları memleketimizin sosyal şartlarını da göz önünde tutarak, hakkaniyetle ayırmadıkça bu günkü keşmekeş devam edecektir.

Birçok Avrupa memleketlerinde bu ayırım yapılmış evet Carena reçetesiz verilmiyor fakat pürsennide için reçete sormadılar benden.

İnsan sağlığına zararlı olabilecek her şeyi reçete ile vermek gerekirse eczane-den önce bakkala, pastırmacıya, turşucuya, yumurtacıya, pastacıya reçete ile müracaat etmek lâzım. Gıda zehirlenmeleri gıda allerjileri aminopyrinden daha mı az önemlidir.

İlaç değişmesine gelince: Benzer ilaçlar bu günün eczacılığı için bir afet olmuştur. Es veya benzer formülde yüzlerce analjezik, ekspektoran, sedatif, Tonic, antibiotik v.s. sayılabilir. Hele bizim yapamadığımız ilaçları, iptidai maddeleri bizde yapmak gerekçesi ile yurdumuza sokulan yabancı sermaye firmalarının yerli ilaçlarımızın benzerlerini çıkarmakta yarışmaları bu konu üzerine tüy dikti. Çok kere bir bir buçuk harf farkı ile isimleri de benzemekte.

Her hekim arkadaşın yazısı güzel olmayabilir. Fakat biraz dikkatle yazılan reçetenin yanlış okunma ihtimali hiç değilse asgariye iner. Öyle çalı çizdiği gibi yazılmış reçeteler gelir ki 3-4 eczacı, kalfalar bir araya gelip okumak kabil olmamıştır. Her zaman hekimle temas mümkün olmuyor.

Yanlış ilaç vermenin cümle kapısı bu alel acele çiziktirilen reçetelerdir. Bununla beraber 2 ampul B₆ bir ampul B₁₂ etmez mi, muhakemesi ile karşınıza yine de biri dikilirse bütün camıyı topa tutmıyalım kabul ediniz ki, hata yapmak yalnız eczacıların tekelinde değildir.